

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Tritemii Tractatus De Sacerdotum Vita Recte Institvenda

Trithemius, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, 1655

De Honesta Conversatione Sacerdotum Exteriori. Caput VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46533)

gelio Dominus Doctor vitæ nostræ,
 & Magister salutis æternæ, inter
 sua mandata divina, & præcepta cæ-
 lestia nihil crebrius mandat, & præ-
 cipit, quam ut insistamus Eleemo-
 synis dandis. Idem sensus est om-
 nium aliorum SS. Doctorum. Re-
 cte enim Sotus de off. past. lect. 6.
 ex S. Gregorio monet; qui non dat
 ovibus substantiam suam, quomodo
 pro illis dabit animam suam?

*De Honestâ Conversatione Sa-
 cerdotum Exteriori.*

CAPUT VI.

CONsidera nunc qualem I.
 conversationem tuam de-
 beas instituere, qualemque te
 oporteat vivere, ut omnipo-
 tenti Deo, cuius minister es,
 in toto corde valeas placere.
 Quan-

Quantum verò ad internam conversationem pertinet, *A.* oportet ut mundus & purus in conscientia fulgeas, qui coram Domino ministras. Dicit enim ad Sacerdotes Propheta Domini: Sanctificamini, qui fertis vasa Domini. Et Dominus dicit: Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis, quiescite perversè agere, discite benefacere, dicit Dominus omnipotens.

2. Quantum verò ad exteriorem hominem pertinet, *B.* Apostolus Episcopum instruens dicit: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, sobrium, pudicum, benignum, ornatum moribus, hospitem, docibilem.

bilem. Quicquid autem Episcopo in hoc loco præcipitur, etiam cæteris Prælatiſ & Presbyteris mandatur.

Et primum quidem cum dicit, cum oportere esse irreprehensibilem, ab omnibus vitiis & diffamationibus populi pronunciat immunem. Vita quippe Sacerdotis, populo in exemplum proponitur, quæ lucernæ comparatur, ut quemadmodum lux lucet in tenebris, ita conuersatio presbyteri fulgeat in turbis. Dicit enim in Evangelio Dominus: Sic lux vestra coram hominibus luceat, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui est in cœlis.

Tunc autem Sacerdos dignè
Deo

Deo ambulat , quando vitam suam bonis & sanctis operibus quotidie exornat , & membra sua quæ sunt super terram, pro Christi amore mortificat. *C.* Servus namque Domini est : hocque potissimum ab eo exigitur, ut voluntatem Dei verbis & factis operetur.

5. Nemo autem voluntatem Dei perficit, nisi qui vitiis expulsis, cor suum habitaculum virtutum facit. Cave ne sponsam Christi Ecclesiam per vitæ turpitudinem macules, cave ne per malum exemplum aliquem scandalizes : quia quotquot tuo vitio in peccatum duxeris, *D.* pro tot in supplicio cruciaberis.

6. Rarus videaris in publico,
in

in domo assuesce consistere,
 & lectionibus vacare. Esto
 mente & corpore quietus, noli
 per vicos & vicinorum domos
 discurrere, noli fabulis rusti-
 corum interesse. Minuit enim
 præsentia famam, & parit in
 populo Sacerdotis familiaritas
 contemptum.

Rarus autem egressus in pu- 7.
 blicum, *D.* magnam tibi in
 plebe reverentiam maturita-
 tis exhibebit. Ita vive, ut tuo
 exemplo ædificentur multi.
 In medio seniorum pauca lo-
 quaris: quia loquacitas sæpe
 reprehenditur, ubi taciturni-
 tas laudatur. Enim verò inter
 fenes juvenem audire decet,
 non loqui. Non appetas in Sa-
 cerdotum collegio videri sa-
 piens,

G

piens,

piens, ne coram eis velut insipiens confundaris.

8. Non sis verbosus & arrogans, responde cum humilitate & benevolentia interrogatus, & ne fueris more rabularum dum loqueris in voce clamorosus. Risum excussum non diligas, *E.* & ab omni levitate inhonesta te semper & ubique conserves. Inutiles sermones & vana verba devita, sciens de omni verbo ocioso, quod loquutus fueris, *D E O* te rationem esse redditurum. Sit sermo tuus moderatus & parcus, longè desit omne mendacium, & ne frustra fiat iuramentum.

9. Noli tabernas cum rusticis ingredi: *F.* quia id tuæ non licet

cet

cet honestati. Valde namq; incongruum est, ut is qui peccatores debet arguere, per suam præsentiam peccatis se patronum velit exhibere. A sanctis enim patribus ingressus tabernarum Sacerdotibus interdicatur, nisi in itinere constituentur.

Ignominiosum est Sacerdotem DEI cum rusticis tabernam ingredi, & os quod Deo consecratum est, impuris loquutionibus fœdari. Facile prædicantis sermo contemnitur, si inter rusticos familiariter effundatur. Incipient te ex consuetudine familiaritatis contemnere, & quasi ex suis unum æstimare. Nulla enim reuerentia maioribus impenditur,

ditur, si inter subditos eorum
vita angustetur.

11. Oportet eum qui præsidet,
quadam reverentiâ maturita-
tis omnes excellere, & nimi-
am subditorum familiaritatem
sapienter declinare. Enim-
vero auctoritatis præeminen-
tia frangitur, dum subjecto-
rum actibus indiscretè commi-
scetur.

12. Nulli detrahas, G. nec ad-
versus aliquem scandalum su-
mas. Turpe est Sacerdoti, lin-
guam suam detractione pol-
luere, quæ in Altari consti-
tuta est pro omnibus orare.
Neque aurem præbeas detra-
ctionibus: quia detractor & li-
bens auditor, pari condemna-
tione digni sunt. Alter enim
diabo-

diabolum portat in lingua, alter in aure. Discat qui huiusmodi est, non facile detrahere, cum te viderit invitum audire. Non sis citatus in lingua, & in consortio detractorum ne steteris: quia omnipotenti Deo odibiles sunt. Sepi aures tuas spinis, ne audias verba detractorum.

Nullum ex ore tuo mendacium prodeat, *H.* sermo turpis ex te non procedat: sed esto custos linguæ tuæ, ne offendas in sermone. Non sis accidiosus & piger, *I.* neque somno & inertia deditus, sed in fervore sancti Spiritûs jugiter accensus. 13.

Frugalitatem hospitalitatis non negligas, *K.* pauperibus & pere-

peregrinis quâ potes sedulitate
miseriçorditer occurras, sciens
hoc Sacerdotis esse proprium,
ut curam gerat egenorum. Au-
rum habeto non ut serves, sed
ut in eleemosynam pauperum
croges. Laudent te pauperum
esurientium viscera, non divi-
tum ructantium convivium. Sit
mensa tua cum pauperibus &
egenis, quia in talibus Christus
suscipitur, & curia cœlestis ho-
noratur. Convivia divitum su-
perborum, maximè potentium,
devita, in quibus de animarum
salute nihil agitur, de spiritua-
li conversatione nihil penitus
tractatur.

15. Vestitus tuus sit honestus,
non preciosus. In faciendis
eleemosynis noli ab homini-
bus

bus gloriam quærere, sed à solo DEO laudem & mercedem expectare. Esto Pater pauperum, & tutor orphanorum. Inconsolatus à te pauper nullus abscedat.

16.

Non sis percussor, *L.* neque rixosus in populo, neminem injuriosè lædas, sed omnibus, quantum præuales, benefacito, etiam inimicis. Ne peccatores unquam lactaueris, sed increpa tamquam auctoritatem à DEO consecutus. Non sis percussor conscientiarum plebis tibi commissæ, neq; verbum Dei indiscretè proferas, sed cum moderatione pietatis.

Pœnitentibus esto misericors, *M.* & calamum quassatum noli conterere, sciens quod in-

17.

firmorum curam susceperis, non fortium. Melius est enim pœnitentem cum pietate ad purgatorium mittere, quam austeritate confessoris desperantem ad infernum destinare.

18. Horas tuas canonicas, N. cum reverentia & devotione, constitutis ab Ecclesia temporibus, orare non negligas. Horas quoque beatæ Mariæ semper Virginis, vigiliis defunctorum, cum cæteris ex ordine Sacerdotali debitis, legere non omittas.

19. Domus tuæ curam habe, cum timore Dei: familiam si habueris, modestiam & honestatem servare verbo persuade & exemplo. Enimverò Sa-
cer-

cerdotis opinionem lædit in plebe, quando de domesticis ejus malè loquitur populus.

Sermo tuus testimonio ro- 20.
boretur scripturarum, o. Quia quicquid præter scripturas sanctas præcipitur, eadem facilitate contemnitur, quâ probatur. Nolo te imitari eos, qui sine eruditione in Ecclesia prædicant, qui fabulas & somniorum phantasmata crebrò allegant, & mysteria divinarum scripturarum ignorant.

Rabulæ, garrulique Sacer- 21.
dotes, sine ratione loquentes, populum non ædificant, sed vanis sermonibus ac fabulis Æsopianis in admirationem sui trahere laborant. Stulta enim & damnabilis abusio est,

G 5 omif-

omissis scripturis & Evangelio, populum Christianum Æsopi fabulas docere, & gesta conficta Romanorum. Nec mireris, si populus imperitus ista libentius audit quam scripturas, cum hoc legas prædixisse Apostolum. Erit (inquit) tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.

22. Hinc Hieronymus ait: volvere verba, & celeritate dicendi apud imperitum vulgus admirationem sui facere, indoctorum hominum est. Attrita frons interpretatur sæpe
quod

quod nescit, & cum aliis sua-
ferit, sibi quoque usurpat scien-
tiam, quam non habet. Nihil
tam facile, quam vilem plebe-
culam & indoctam concionem
linguæ volubilitate decipere,
quæ quicquid non intelligit,
plus admiratur.

Tu autem loquere quæ de- 23.
cent sanam doctrinam, & im-
peritorum applausum noli
quærere, si locum inter doctos
cupis inuenire. Curam anima-
rum imprudenter noli concu-
piscere, P. nisi prius & te &
alios secundum Ecclesiasticam
sanctionem justè didiceris gu-
bernare. Magisterium etenim
populi multis periculis subji-
citur, & quotidianis angustiis
tribulatur.

G 6 Opor-

24. Oportet enim Rectorem animarum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem, non superbum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum, sed hospitem, benignum, sobrium, justum, sanctum, continentem, amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt, arguere:

25. Oportet eum qui Rector animarum constitutus est, non minus exemplo docere, quam sermone. Accusare quidem avaritiam & latro potest, emendare vero non, nisi qui facit quod docet. Delicatus magister

ster est, qui pleno ventre de je-
junio disputat.

Prius ergo vita requirenda 26.
est, quam doctrina: quia ple-
nius opere docetur, quam ser-
mone. Excellentissimum nam-
que docendi genus est, demon-
stratio exempli. Et Dominus
quidem Jesus prius fecit, po-
stea docuit. Maximâ enim au-
toritate in docendo utitur,
cujus sermo attestatione ope-
ris comprobatur. Facile à sub-
ditis sermo Rectoris perfici-
tur, si morum honestate ful-
ciatur. Qui autem bene do-
cens, malè vivit, proprii se oris
sententiâ perimit, & à mala in-
stitutione subjectos non con-
vertit. 28

Simul attende, quam peri- 27.
culo-

culosa sit cura animarum, maximè his temporibus, quando ubique abundat iniquitas, & charitas multorum refriguit. Dies enim mali sunt, & homines ad justitiam tardi, totusque mundus in maligno positus, & rara fides in terra. Inter hæc verbum Dei à populo despicitur, Christianæ religionis institutio negligitur, auctoritas Sacerdotalis contemnitur. Vita laicalis multis peccatis & sceleribus obnoxia, pœnitentiæ remedia negligit, dolis & fraudibus intendit, monita Sacerdotum contemnit.

28. Et nisi Rector animarum, populo sibi commisso scelera eorum & debitas peccatoribus pœnas

pœnas sollicitè annunciaverit, coram Deo etiam sanguinis eorum reus erit. Et post hæc adducet Deus cuncta in iudicium, ubi Pastor animarum pro singulis rationem reddere cogitur, & si negligens in hoc mundo extitit, grauius damnatur.

Tutius ergo est curam & re- 29.
gimen animarum humiliter fugere, quam arroganter usurpare. Si enim unusquisque in illo tremendo iudicio rationem de sua vita reddere vix sufficit, quomodo pro tot millibus sibi commissis respondebit?

O quam bene vivit, qui sibi 30.
vivit. Bonum iucundumque videtur apud homines, Episcopum,

scopum, Abbatem, Pastorem, vel quemlibet Prælatum, in hoc sæculo vivere: Sed quam terribilis sit exitus negligentis, quis sufficiet cogitare? Etenim iudicium durissimum fiet in eos qui præfunt, & potentes potenter tormenta patientur.

31. Bene transit, qui simpliciter vivit, cui nihil terreni honoris committitur, cui animarum cura nulla commendatur. Cura etenim pastoralis nunquam est sine periculo, quamdiu vivitur in hoc mundo. Omnium quoque periculorum maximum est, cum separatâ per mortem à corpore animâ, summo pastori Deo, Pastor terrenus ad rationem ponendam fuerit præsentandus.

Hic

Hic jam articulus ultimæ 32.
 damnationis imminet, ubi ra-
 tio villicationis malè dispensa-
 tæ exigitur, & sanguis ovium
 multarum de unius Pastoris
 manu requiritur. Quid tunc
 Pastor imperitus respondere
 ad objecta poterit, qui in cu-
 ra ovium negligens fuit? Ob-
 mutescat, necesse est, quia quod
 respondeat, non habet.

Si ergo, frater, ad curam ani- 33.
 marum te idoneum existimas,
 si Ecclesiam Mernicensem re-
 gere paras, scito te pro his ad-
 ducendum in iudicium, & pro
 vitæ merito gloriam susceptu-
 rum vel tormentum. Sed cre-
 de mihi, securus moritur,
 qui omissis aliorum curis, sibi
 soli in Dei timore conversa-
 tur.

tur. Cui enim multum committitur, etiam multum ab eo exigetur.

34. Sacerdos, maximè curam habens animarum, Dei præco est, ut populo voluntatem DEI omnipotentis nunciet, & peccantes in lege Domini per increpationis verba curet. Oportet ergo ut doctus & constantissimus sit, ne aut per ignorantiam defluat, aut per inconstantiam odia perversorum pertimescat. Turpe est enim propter metum populi, tacere sermones Dei, 2. Modico vino Sacerdoti utendum est, ne si potationibus vacat, opprobrium in populo fiat. Vinolentos enim Sacerdotes & Apostolus damnat, & ab accessu

cessu altaris vetus lex prohibet. In Agathensi quoque Concilio ita legitur :

Ante omnia à clericis vite- 36.
 tur ebrietas , *R.* quæ omnium vitiorum fomes ac nutrix est. Itaque ille , quem ebriosum fuisse constiterit , ut ordo patitur , aut triginta dierum spacio à communione submoveatur , aut corporali subdatur supplicio. Luxuriosa enim res est vinum , & contumeliosa ebrietas : omnis qui miscetur his , non erit sapiens. Qui absque vino ardet ardore adolescentiæ , & inflammatur calore sanguinis , & valido est corpore , vinum ut venenum fugiat : ne multiplici incendio suffocatus , in cœnum luxuriæ

riæ cadat. Stomachus vino æstuans, libidinem concitat, sensum hebetat, caput & totum corpus debilitat. Proverbio quoque dicitur: Pinguis venter gignit sensum tenuem.

37. Cum ergo ad convivia Sacerdotum vocatus accedis, non obliviscaris honestatis clericalis, sed modestum & continentem te in omnibus exhibeas, & cave, ne aut linguam aut aures habeas prurientes, id est, ne aut ipse detrahas, aut detrahentibus auditum accommodes.

38. Scito quia cuncta quæ de aliis loqueris, in temetipsum retorquenda sunt, & in his ipsis fortè reprehendendus eris, quæ in aliis arguebas.

Sed

Sed forsitan dices: Referenti-
 bus injuriam facere non pos-
 sum: quia in vanum nititur,
 quisquis omnium obstruere la-
 bia meditatur: quid ergo alio-
 rum detractio ad me? S. num-
 quid ego prohibere homines
 possum, ne loquantur? Sed
 quemadmodum superius dixi-
 mus, ita te coram detractore
 exhibeas, ut discat nulli detra-
 here, cum te viderit non liben-
 ter quæ loquitur, audire.

Cum detractoribus (ait Sa- 39.
 lomon) ne commiscearis, quo-
 niam repente venit perditio
 eorum: Et ruinam utriusque
 quis novit? Tam illius, videli-
 cet, qui detrahit, quam ejus
 qui aurem accommodat de-
 trahenti. Esto moribus & con-
 ver-

versatione maturus, verbis rarus & providus, silentio & taciturnitate discretus.

40. In perscrutandis mysteriis scripturarum sedulus esto, & si quid dubietatis tibi legenti occurrerit, ad interpretationes seniorum noveris referendum. Habes in vicino antiquissimæ urbis Treverorum gymnasium in quo copia doctorum est, ad quos in quæstionum ambiguitate poteris habere recursum.

41. Neque aurum tibi charius fit, quam scientia: quia sapientiæ fructus æternus est, usus vero divitiarum brevis & momentaneus. Nemo sit, qui salutare studium prohibeat, non mater, non frater, non cognatus,

gnatus, non soror: tu fac opus
Evangelistæ, disce quæ do-
ceas, ne Pastor & idolum exi-
stas. Unus es, & secundum non
hâbes? cui ergo divitias the-
saurizares?

Vive temperatè, nuptias & 42.
convivia immoderata ne visi-
tes: quia & mentem virtutibus
exuunt, & bursam nummis va-
cuam reddunt. Compara tibi
de oblatis eleemosynis divinæ
scripturæ codices, T. quorum
assiduâ lectione doctus, popu-
lum commissum dignè possis
instruere, & temetipsum per
contemplationem ad cœlestia
elevare.

Ama scientiam scriptura- 43.
rum, & coram DEO & homi-
nibus exaltabit te. Noli con-
sen-

sentire voluptatibus carnis,
impetum furoris reprime, V.
& mortis ne unquam obli-
scaris.

Notæ.

A. *Quantum vero ad internam
conversacionem pertinet*) De
hac agetur sequenti capite: qualis
& unde debeat esse interna hæc
conversatio in genere, luculenter
indicat S. Augustinus, allegatus in
Sacerd. nostro, fol. 5.

B. *Quantum vero ad exteriorum
hominem pertinet*) Incredible pro-
pè dictu est, quantum & SS. Apo-
stoli, & omnis chorus SS. Docto-
rum, momentum posuerint in ex-
ternâ Sacerdotum conversacione re-
ctè habendâ: sed nec mirum est,
cum enim hi, ut auctor noster mo-
net, populo in Exemplum propo-
nantur, hoc utique aliunde capi non
potest,

potest, quam à conuersatione, quæ oculis & sensibus patet.

C. *Quotquot tuo vitio in peccatum duxeris*) Nam qui unum, dicit S. Hieronymus super Ezech: c. 17. de minimis scandalizaverit, molâ collo alligatâ præcipitabitur in profundum, ergo quo plures hoc modo quis in peccatum duxerit, eò profundius mergetur; proque illis cruciabitur.

D. *Rarus videaris in publico, &c.*) Vehementer hoc prodest ad necessariam officio Parochi auctoritatem conservandam, uti etiam auctor noster seq: mox periodo optimè advertit, & quotidianâ experienciâ clarum est.

E. *Risum excussum non diligas*) Quod etiam S. Ambrosius l. 1. off. cap. 21. disertè monet dicens: abhorrere debemus ab illis confabulationibus & colloquiis, quæ nobis intolerabiles quosdam risus excitare solent: Væ vobis, qui ridetis,
H quia

156 DE SACERD. VITA

quia flebitis, innuens illud, quod ipsa Veritas Lucae 6. pronunciavit: Væ autem præsertim iis, qui morionum instar alios ad risum excitant, per jocos ordinariè non valde Christianos. nec ab Eutrapeliâ, sed à levissima mente dictatos.

F. Noli tabernas cum rusticis ingredi) De hoc. supra c. 1. lit. M. O Sacerdotes, attendite, major est dignitas vobis collata, quam Angelis qui adorant, quod vos conficitis, nec ipsi conficere possunt; & vos infurfures, & quisquillas istas misceatis? Vide obsecro Thomam de Kempis l. 4. c. 5.

G. Nulli detrahas) Detractionem in suo genere gravius esse peccatum, quam furtum, norunt omnes ex casibus suis hinc meritò in Decretum illatum est, dist. 46. ex concilio Carthaginensi: Clericus maledicus (maximè in Sacerdotibus) cogatur ad postulandam veniam, si noluerit, degradetur; nec unquam ad officium

ficium absque satisfactione revo-
cetur.

*H. Nullum ex ore tuo Mendacium
prodeat*) Quod omnis; inquit, B.
Cæsarius, hom. 16. Mendax sine
maligno spiritu esse non possit, scri-
ptura testis est; perdes, inquit, om-
nes, qui loquuntur mendacium:
& iterum; os quod mentitur, occi-
dit animam. Unde etiam S. Cyp. l. 4.
Ep. 2. hoc esse ait semper opus dia-
boli, ut seruos Dei mendacio laceret.

I. Non sis acediosus & piger) De
hoc dictum est supra cap. 3. litt. A.

*K. Frugalitatem hospitalitatis non
negligas*) Conc. Trid: cui adde S.
Chrysostrum (præter innumeros
alios, & ipsum Christum iudicem,
Matth. 25. electis dicturum, hospes
eram & collegistis me nempe in ser-
uis, & minimis meis) super Matth.
c. 2. qualem mercedem habet, qui
peregrinatur propter Deum, ta-
lem habet, qui suscipit peregrinan-
tem, &c.

L. Non sis percussor) Audiamus, S. Ambrosium, in Decreti p. 2. causâ 23. q. 8. coactus etiam repugnare non novi; potero dolere, potero flere, potero gemere; lacrymæ meæ arma mea sunt. Talia sunt munimenta Sacerdotum, aliter nec debeo, nec possum resistere. Meritò etiam dixit S. Apostolus 1. ad Cor: 11. si quis videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei; nam servum Domini 2. ad Timot. 2. non oportet litigare, multò minus percutere.

M. Pœnitentibus esto misericors) Hoc confirmat S. Chryostomus super Matth. hom. 43. si erramus, modicam pœnitentiam imponendo, nonne meliùs est propter misericordiam reddere rationem, quam propter crudelitatem succumbere pœnitentem? Interim ex memoriâ editi non debent, quæ de Pœnitentiis imponendis præscribit Conc. Trid: sess. 14 c. 8.

N. Ho-

N. Horas tuas Canonicas) Quanta ad has sit obligatio, & quâ attentione dici debeant; notum iterum est ex casibus: quippe non verbis tantum sed corde orandus est Deus: melior enim est quinque psalmodum decantatio cum cordis puritate, quam totius psalterii modulatio cum tristitia, & aliis imperinentiis, ut non nemo SS. Patrum affirmat.

O. Sermo tuus testimonio roboretur scripturarum) De fabulis pro concione non adducendis, dictum est supra c. 4. litt. H. quod etiam auctor hâc & seq. periodo diligenter repetit; & accuratè monet S. Bonaventura in pharetra l. 4. c. 34. qui ad vera prædicationis verba se præparat, necesse est, ut causarum origines à sacris paginis desumat, ut omne, quod loquitur, ad divinæ auctoritatis fundamentum revocet, atque in eo ædificium suæ locutionis firmet.

*P. Curam animarum noli impru-
denter querere*) Rectè dicitur *impru-
denter*; licet enim S. Augustinus,
citatus à Gratiano Decret. dist. 40.
cap. Ante omnia, dicat nihil hoc
officio apud Deum esse tristius, &
damnabilius, si perfunctoriè res
agatur: addit tamen; sed apud
Deum nihil beatius, si eo modo
militetur, quo noster Imperator ju-
bet: & hoc modo intelligendus est
auctor noster, quando in seqq. pe-
riodis solitariam vitam suadere vi-
detur.

*Q. Turpe est propter metum populi
tacere sermones Dei*) Hoc tunc fit,
quando in Concionatore verifica-
tur illud S. Gregorii, Ep. 113. Pe-
rit reverentia, adimitur disciplina,
si qui culpas debuit emendare, com-
mittit: si vero, quod S. Isidorus
l. 3. Ep. 326. addit, Sacerdotes
mores suos cerrexerint, spes est,
plebem quoque fecuturam; dum-
modo non ob alios fuites respectus
ipse

ipſe non ſit canis mutus, ſed confi-
 ſus, quod ei dici non poſſit, medice
 cura te ipſum, imperterritè eos al-
 latret.

R. Ante omnia vitetur ebrietas) De
 hac jam ſupra facta eſt mentio cap.
 1. litt. M. & cap. 3. litt. N. addit
 Petrus Ravennas. Ebrietas in alio
 crimen eſt, in Sacerdote ſacrile-
 gium: ſaltem æquivalenter, & diſ-
 poſitivè.

S. Quid aliorum detractio ad me)
 Solidum remedium præſcribit Tho-
 mas de Kemp: lib. 3. c. 36. quod
 ad hanc rem digniſſimum lectu eſt.
 Interim ſi bona fama injuſtè læda-
 tur, utique pro eâ retinendâ, aut re-
 cuperandâ ordinatis mediis labo-
 randum eſt: Rectè enim dicit S. Au-
 guſtinus de bono Viduitatis, no-
 bis neceſſaria eſt vita noſtra, aliis fa-
 ma noſtra; quod etiam S. Th: 2. 2.
 q. 72. a. 3. confirmat.

*T. Compara tibi divinæ ſcripturæ
 codices*) Quod enim eſt miles ſine
 H 4 gla-

gladio, hoc est Sacerdos sine libris,
 & qui hos comparare & legere ne-
 gligit, incurret pleraque incommo-
 da, quæ hactenus indicata fuerunt,
 præsertim quæ auctor noster com-
 memorat supra. c. 4. n. 8. & 13.

V. Impetum furoris reprime) Ita
 præscribit Pontificale Rom. in con-
 secratione Episcopi: accipe bacu-
 lum Pastoralis officii, ut sis in cor-
 rigendis vitiis piè sæviens, judi-
 cium sine ira tenens, in fovendis vir-
 tutibus auditorum animos demul-
 cens, in tranquillitate severitatis
 censuram non deserens. Hinc S.
 Ambrosius, offic. l. 1. cap. 21. bene
 monet: Resiste iræ, si potes, cede,
 si non potes, scriptum enim est;
 Date locum iræ. ad Rom. c. 12.

Qualis